

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai

2024-02-02

Kopija:

Lietuvos Respublikos finansų ministerijai

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai

Lietuvos Respublikose energetikos ministerijai

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai

Valstybinei mokesčių inspekcijai

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS AKCIZŲ ĮSTATYMO PAKEITIMŲ PROJEKTŲ PAKETO

Lietuvos pramonininkų konfederacija (LPK) ir Lietuvos verslo konfederacija (LVK, toliau kartu – Konfederacijos) gavo derinimui Vyriausybės kanceliarijos parengtus ir pateiktus išvadsoms Lietuvos Respublikos Akcizų įstatymo Nr. IX-569 1, 2, 3, 27, 35, 36, 37, 38, 39, 41, 43, 53, 58¹, 59 straipsnių, II skyriaus penktojo skirsnio pakeitimo, įstatymo papildymo nauju 3 priedu ir 40 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo Nr. XIV-1933 (toliau – Įstatymo) 7, 9, 12 ir 19 straipsnių pakeitimo įstatymo¹ ir Lietuvos Respublikos Akcizų įstatymo Nr. IX-569 9, 37 ir 39 straipsnių pakeitimo įstatymo² projektus (toliau – Įstatymų projektai) ir šiuo bendru raštu teikia savo bendrą nuomonę.

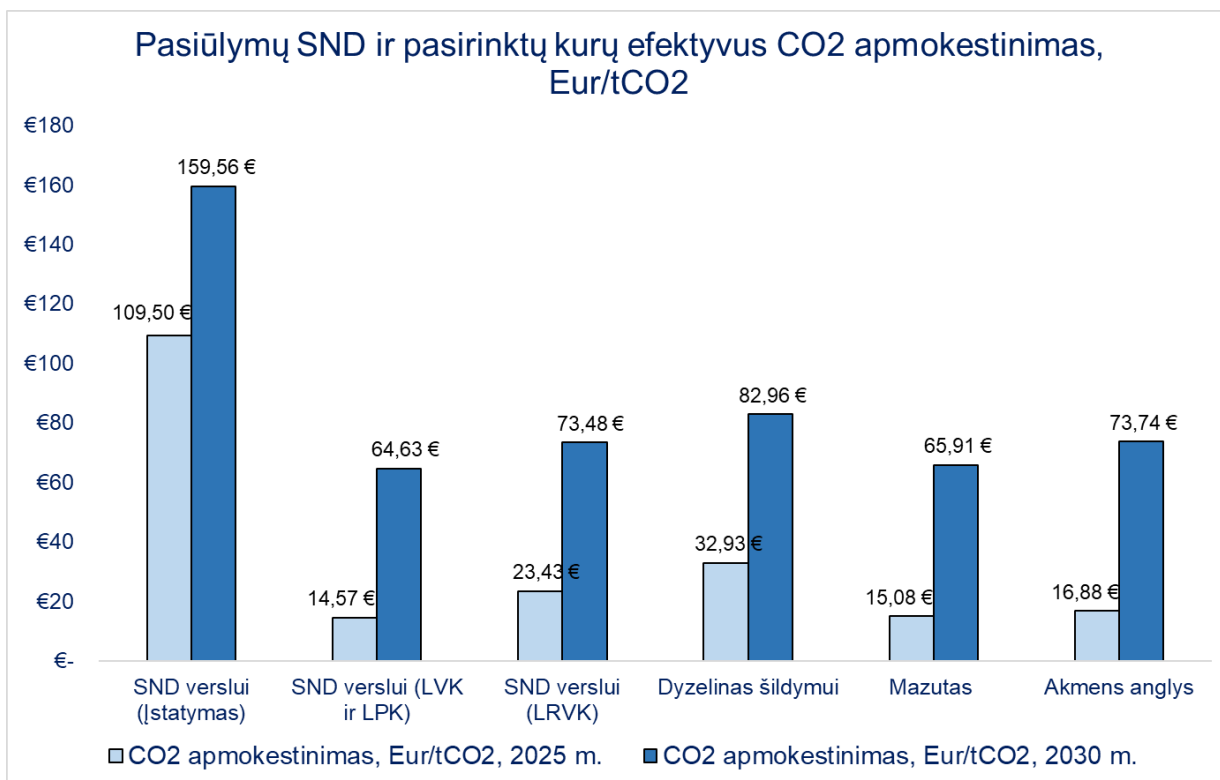
Konfederacijos sveikina Vyriausybės atsižvelgimą į Konfederacijų nuosekliai keltą problematiką dėl akcizo dydžio verslo šildymui vartojamoms suskystintoms naftos dujoms (toliau – SND) ir pastangas pakeitimus priimti kaip įmanoma greičiau.

Įstatymo projektuose pateiktą siūlymą SND verslui šildymo reikmėms nustatyti 41 Eur/t pastoviąją akcizų tarifų dalį vertiname kaip ėjimą teisingo ir nuoseklaus versle vartojamų SND apmokestinimo linkme, tačiau laikomės nuomonės, jog mūsų pirminis pasiūlymas geriau atliepia paties Įstatymo keliamus tikslus ir apmokestinimo sąlygas regione – šio pasiūlymo (nustatyti 13,94 Eur/t pastoviąją akcizo tarifo dalį prie CO₂ dedamosios, pagal galiojantį reguliavimą įsigaliosiančios nuo 2025 m. sausio 1 d.) argumentacija išlieka aktuali.

¹ [Lietuvos Respublikos Akcizų įstatymo Nr. IX-569 1, 2, 3, 27, 35, 36, 37, 38, 39, 41, 43, 53, 58¹, 59 straipsnių, II skyriaus penktojo skirsnio pakeitimo, įstatymo papildymo nauju 3 priedu ir 40 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo Nr. XIV-1933 7, 9, 12 ir 19 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas](#)

² [Lietuvos Respublikos Akcizų įstatymo Nr. IX-569 9, 37 ir 39 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas](#)

Visų pirma, vienas iš Įstatymo tikslų buvo nustatyti, kad akcizai būtų suderinti atsižvelgiant į CO₂ išmetimus ir aplinkos taršą – kad tikslai buvo aplinkosauginiai, buvo oficialiai komunikuota ir viešojoje erdvėje. *Tame tarpe* buvo numatyta ir CO₂ dedamoji, tokiu būdu ekonomikos dalyje, kuri neįeina į Europos Sąjungos apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą, siekiant kuo mažiau iškraipyti efektyvią išmetamo CO₂ kainą šalies ūkyje. Palyginus efektyvų CO₂ emisijos apmokestinimą, įgyvendinus Vyriausybės kanceliarijos pasiūlymą (41 Eur/t) **SND vis vien būtų apmokestintos daugiau už visus kietus taršesnius kurus, išskyrus durpes, lignitą ir dyzeliną šildymui. Šiuo atžvilgiu LVK ir LPK siūlymas verslui labiau atliepia minėtą Įstatymo tikslą** (plg. žr. 1 lentelę).

1 lentelė. LVK skaičiavimai.

Antra, 41 Eur/t pasiūlymo atveju nėra pakankamai atsižvelgiama į konkurencingumo aspektą – kaimyninių šalių, regiono situaciją. Primename, jog vertinant šiandienos situaciją Latvijoje, Čekijoje ir Vengrijoje taikomas 0 Eur/t akcizo tarifas šildymo reikmėms verslui, Lenkijoje – 13,14 Eur/t, Estijoje – 55 Eur/t, ankstesniuose raštuose ir viešojoje erdvėje minėjome, jog Vokietijoje taikomas 45,45 Eur/t akcizo tarifas, tačiau pažymėtina, jog būtent gamybinėms bendrovėms (kurias šiuo klausimu ir atstovauja Konfederacijos) Vokietijoje taikomas 27,55 Eur/t akcizo tarifas. Vienintelė šalis, kurios didelę dalį BVP sukuria pramonė ir kuri turi santykinai didelį akcizą SND, yra Slovėnija – 73,07 Eur/t.³ Šie išvardyti akcizų tarifai skaičiai palygintini su situacija, kokio būtų visas bendras akcizo dydis Lietuvoje, įgyvendinus 13,94

³ Duomenų šaltinis: https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/advSearchForm.html (žiūrėta 2024-01-31).

arba 41 Eur/t pastoviosios tarifo dalies pasiūlymą (įskaičiuojant, jog prie šios dalies prisideda kintamoji dalis – CO₂ dedamoji).

Situacija:	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.	2030 m.
Jeigu akcizo tarifo pastovioji dalis – 13,94 Eur/t	13,94 (š. m. įsigaliojus Akcizų įstatymo pakeitimams)	44,54	75,14	105,74	136,34	166,94	197,54
Jeigu akcizo tarifo pastovioji dalis – 41 Eur/t	41 (š. m. įsigaliojus Akcizų įstatymo pakeitimams)	71,6	102,2	132,8	163,4	194	224,6

2 lentelė. LPK skaičiavimai.

Visas bendras akcizo dydis (pastovioji dalis ir kintamoji dalis (CO₂ dedamoji) kartu) Eur/t SND pamečiui, priklausomai nuo skirtingos svarstomos pastoviosios akcizo tarifo dalies.

Trečia, svarbu atsižvelgti į investicijų, jau atliktų į SND įrenginius, atsipirkimo laikotarpį ir užtikrinti, kad įmonės, siekusios mažinti gamtinių dujų kainų svyravimų įtaką įmonių veiklai, kuo mažiau nukentėtų dėl reguliavimo sąlygoto SND kainos augimo. Investicijų atsipirkimo laikotarpis vienais atvejais gali trukti ir du, kitais – ir tris metus, o įrenginiai pagrinde įdiegti 2023 m., jų užsakymus atlikus 2022 m., užklupus energetinei krizei. Pažymėtina, jog nuo šių metų pradžios iki planuojamų Akcizų įstatymo pakeitimų 2024 m. balandžio 1 d. dalis verslo, kurie neturi kitų alternatyvų, jau moka šiuo metu galiojantį 304,10 Eur/t akcizo dydį, kuris pripažintas kaip neproporcingas ir neteisingas.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta:

- 1) **Visų pirma, raginame, kaip siūlėmė ir anksčiau, dar kartą įvertinti mūsų argumentus ir apsvarstyti galimybę nustatyti 13,94 Eur/t pastoviąją akcizų tarifo dalį SND, kai jos naudojamos kaip šildymui skirtas kuras verslo reikmėms, išlaikant jau šiuo metu įsigaliojusią CO₂ dedamąją.** Norime pabrėžti, jog šiuo pasiūlymu būtų taip pat atsižvelgta ir į ES svarstomą Energijos mokesčių direktyvos peržiūrą, kadangi net jeigu pastovioji akcizo tarifo dalis būtų 0 Eur/t, jau vien CO₂ dedamoji pagal šiuo metu galiojantį reguliavimą nuo 2026 m. sieks daugiau nei 60 Eur/t, o su mūsų pagrindiniu pasiūlymu 2025 m. bendras akcizo dydis siektų 44,54 Eur/t – t. y. daugiau, nei kol kas siūloma Europos Komisijos (41 Eur/t). Bet kokiu atveju, nėra aišku, ar tikrai tokio dydžio (41 Eur/t) minimali direktyvos rekomendacija bus priimta ES lygiu, o pagal dabar galiojančią direktyvą minimalus apmokestinimo lygis SND krosnių kurui – 0 Eur/t.
- 2) Jei vis dėlto mūsų pagrindiniam – pirmajam – siūlymui nebūtų pritarta, kaip alternatyvą siūlome apsvarstyti galimybę nustatyti 41 Eur/t pastoviąją akcizų tarifo dalį SND, kai jos

naudojamos kaip šildymui skirtas kuras verslo reikmėms, tačiau tuomet CO₂ dedamosios taikymą SND atžvilgiu atidėti vienais metais vėliau, šią pritaikant nuo 2026 m. Tai užtikrintų, ka įmonių investicijos į SND atsipirktų arba jos bent jau patirtų kaip įmanoma mažesnius nuostolius.

Galiausiai, norėtume priminti, jog vis dar nesamę gavę oficialaus raštiško institucijų atsakymo į verslo bendruomenei kilusį neaiškumą, kaip Įstatymu bus apmokestinamas biometanas, kuris yra dujinis angliavandenilis. Ar yra aiškumas, jog biometanui netaikomas naftos dujoms ir kitiems angliavandeniliams skirtas akcizo tarifo ir CO₂ dedamoji? Jei šio aiškumo nėra, ar planuojama jį užtikrinti?

Dėkojame už bendradarbiavimą.

Pagarbiai

Lietuvos pramonininkų konfederacijos generalinis direktorius

Ričardas Sartatavičius

Lietuvos verslo konfederacijos generalinė direktorė

Ineta Rizgelė

Elana Astramovič, el. p.: Elana.Astramovic@lpk.lt; tel.: +370 653 9113.

Vilius Kriaučiūnas, el. p.: Vilius@lvk.lt; tel.: +370 608 98408.